

શાહજાદા આલમર્ટ વિકટર આવ
વેક્સનો હિંદુસ્થાનમાં
પદ્મરામણી.

— ૦૦ રૂ. ૦૦ —

સ્થનાર

સુ. ખો. પ્રેસના મેનેજર.

• રણછોડદાસ પાકીરમાઈ

હાથવાળુ શીક્ષક બાગ પેટેમાં ખીન્ને,
દો પીચાંડ નાટકના ગાયલો, સી વ્યવશા
નાટક, અને ગરબા સમજ વિમરનો
કર્તા.

— ૦૦૦ —

મુરત

“ખોડાખસ” પ્રેસ એમ. જ. પોષવાલા
નાણાવટ.

સંસ્કૃત ૧૯૪૬.

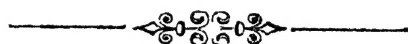
સને ૧૯૯૦

કિંમત ૧૫ આનો.

શાહજહા પ્રિન્સ વીક્ટરની પધરામણી.

માહારાણી માતાની સ્તુતિ.

ધનાશ્રી - રાગ.

કીર્તીંછે તારી અપાર, માહારાણી માતા, કીર્તીંછે તારી અપાર-ઠે.
 ન્યાયી જગતમા અદલ પસારી, દેવી તણોરે અવતાર-માહાં
 અખત્યાર સઘલે વ્યાપી રહ્યો છે, ગણતા ના આવે પાર-માહાં
 વિદ્વતા પસારી વિશેષ અમલમાં, ચાલતાં લાગે શુ 'પાર-માહાં
 અગણિત કોયે કીધાં તે દીલથી, જગત તારે છે આધાર-માહાં
 સુખ સદા-તાઈ, નામ સમરતાં, પ્રિતે ચાલે સસાર-માહાં
 નિતીનાં કાંમો તુજ પાસ ન્યારાં, પુરતો કરીને વીચાર-માહાં
 જ્ઞાન વધારી અજ્ઞાન જનમાં, ઈન્સાફ રૂડો પસાર-માહાં
 સ્ત્રી તેં વર્ગમાં આપી કેળવણી, કુર કીધાં છે અસાર-માહાં
 ત્રાસ પડાવી હીંદ દેશોમાં, પંડે ધરી અખત્યાર-માહાં
 જ્યજ્ય પામો રાજ તમારૂં, એ છે દેશિનો પોકાર-માહાં

૪ કવિત.

ધન્ય માત અચળ તુજ, ગાણું, ગિતી, ગમન, મુજ,
નમન કરું હસ્તે હુંજ, આજ કાજ દિપતું.
રંગી ચંગી ગાન તાન, સુર પુર વિવેક સાન,
દાસ તારો તંન જનન, ખાંન પાંન ખિલતું.
ગતિ ગુણ ગમન દમ, રાંક રાંક સમજ સમ,
ભૂલ ચુક બખસ હમ, હર હાર મિલતું.

હિંદમાં મિન્સ વિકટર.

દાહરો

મિન્સ પ્રિય સૌને થયો, હીંદુસ્થાનમાં હાલ;
મસિકતાં આ જગવિષે, ધરશે ધારી બહાલ.

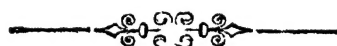

(રાગ-મેરે ગમકા તરાનાં, સુનીએ શીસાના, અએ શહેજ શાન.)
પ્રિતે મિન્સ પધારી, કીર્તિ વધારી, હીંદને હર્ષ હૂર.
જોઈ કાન્તિ સારી, વિકટર તારી,—કીર્તિ વધારી, હીંદને હૃ
દશેા દેશ—માં બિરાજી, કીધાં નીતિનાં કામ,
સર્જનની સહુ સારમાં, મેલવ્યું ઉત્તમ નામ,
હર આપને પ્યારી, ધારી, વિચારી, કીર્તિ વધારી. હીંદને હૃ

નાના મોઢાં રાજ સરવે, ઉંમગે ભરતા શલામ,
અમલકારો વળતી ખીજાં, રાખવા મળવાં હામ,
હુઃખ સઘળું વિસારી, વારી તે ઠારી, કીર્તી વધારી, હીંદને હૃ
મંડપ રૂઢે પધારતાંને, હરપને પુરે દિન,
વિધ વિધ રચનાં રંગમાં, તુજને કરે આમિન !
રૂઢાં કાર્યે પસારી, ધારી, ઉચ્ચારી, કીર્તી વધારી, હીંદને હૃ

દાહરે.

આશા મોહતી અમતણી, નજર કરો સૌ સ્હેર,
ભાવે ભાળો સરવને, રાખી રંકપર મ્હેર.

કલકતામાં ધામ ધુમ.

લાવણી

રૂઢાં કાર્યે કીધુંછે કલક-તામાં કેવું,
સહ સુણજ્ઞે ધરીને ચીત સાંભળી લેવું.
તારીખ શાતમી જન જનને વારીને,
ત્યાં થયો તમારો ઠીક, જોયુ ધારીને.
નાટક નાચાને વળી કસરતી ખેલો,
ખંડીત હાથનાં સાથ કરે સહ ભેલો.
રહ્યો ગાજ મંડપ પુર સુર સૌ નામાં,
ભરપુર ભરાયું લોક પેહરીને જામાં.

દેશી પરદેશી જનની ગરબડ સારી,
 રચના મંડપની પુર બની બલીહારી.
 સંજ્યાં પડતાં ત્યાં સઘળે થઈ રસનાઈ,
 સડકો મોટી જ્યાં ચમકે વીજલી બાઈ.
 મીનારા, મસીદમાં રોસની કીધી ભારી,
 ફરતાં રસ્તામાં, ઝલેછે ઝગ ઝગ સારી,
 એમ હામે હામની સોભા કહું શું ધારી,
 ઘણા ચોકી દારો ચોકી કરેછે સારી,
 પાંચો આગળ પ્રિતથી, આર સુદર જેવું.
 સહ સુણુજો ધરિને ચીત સાંભળી લેવું.

કલકત્તામાં પધરામણીનો ટુંક હેવાલ..

દાહરા.

- જનવારી માસમાં, સુક્રર સોભે સાંજ.
 કલકત્તે પધારિયાં, પ્રિતે જોવા કાજ— ૧.
- મંડપ રોચ્યા પુરતો, આણી મોહતો હર્ષ;
 આપિશ દેયછે પ્રાહ્મણો, અગણિત જીવો વર્ષ— ૨.
- જોવા પુર ભેગા મહ્યાં, તમાસગિરો સાજ,
 વળતી વાઈસ રાયની, લાંચ વિકટર માટ— ૩.
- ઝડપ્યો ઘણાં મહ્યાં ત્યાં, ગાણતા ના આવે પાર;
 દેશી પરદેશી ઘણા રાજ રાણા અપાર— ૪.

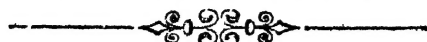
- સરદારૌ* સુર્યાં ઘણા, યુરોપિયન તે પેર;
 વસ્ત્રો રૂડાં પેહરીને, દંરતાં ચારો મેર— ૫.
 આવકાર આપે ઘણા, ઓઘેદારો અધિક;
 સંદે સમારી ઉભા રહ્યા, તોપખાનાનાં શીખ— ૬.
 નામદાર સુખા અને, રસાલો સહ સાથ;
 જડજો હાથકારટનાં, લસ્કરી સેનાપાત— ૭.
 કારપોરેસન તેમનાં પ્રમુખી જે હાલ;
 આવકાર પ્રિતે દિયે, આંણી મનમાં બહાલ— ૮.
 ચાલી આવ્યાં ત્યાંથકી, વિકટર તેણીપેર;
 ગવરનરની શાથમાં, બાબુ સુખામેર— ૯.
 મંડપમાં તે બિરાજીને, મળતાં પુર ઉમંગ;
 ઓલખ આપી સસ્વને, રાજા રાણા સંગ— ૧૦.
 ખુશી ખુશાલી ત્યાં થઈ, રંક અને કંઈ રાય;
 વિકટરને હેલી ઘંડી, રાણી માતની રહાય— ૧૧.
 માન પત્ર વાંચી રહ્યા, જવાબ મલ્યો જેહ,
 ભાષણ રૂડું ભાખતાં, વિષમ્ય પામ્યા તેહ— ૧૨.
 રચનાં બાજુ શું થઈ, કહેતાં થાકું અહીં;
 આટે સાર અસારમાં, સમજો દુકે સહી— ૧૩.

૮

મિન્સ વિકટરનો પધરામણી.

વડોદરામાં ઠાઠમાઠ.

દાહરે

મુદર સ્હેર વડોદર, ગાયકવાડી રાજ
શિયાળાવ, સોભીરહ્યાં, લઘુ વયમાં આજ;

ગરબી

(રાગ—ગીરધારીરે વાત કહુંતે વીચારે ઐ રાહ)

કીચી પુરણરે, રચના મિતે ભારી
કહું કરજેડી વિસ્તારી,—

ધણી શોભારે, સ્હેરમાં જો જો ધારી,
રંગ રગની ધુમછે સારી. — ટેક.

ઝુલ.

ઝડાં વાવટાં ઉડે રંગેરે,
ફડકે નિસાન જે ઉમ ગેરે;

ચડે પવનથી તે જંગેરે,

જોઈ ઝુકેરે કાનસ કરતા વારી—કહું ૦ ૧

જાત જાતનીરે, કમાન મન લલચાવે,

જીવે નર—નારી પુર ભાવે;

સોર સરોદરે, કંઈક ગુણીજન ગાવે,

દેશીઆને આનંદ હર આવે.

૯

ઝૂલ

લીલા ખીલાં રંગીન વેલારે,
 વળી ફરતાં શાથ મલેલાં રે;
 હાર એકકેકમાં વિઠેલા રે,
 કીધાં કામેરે કારીગરે વચારી - કહું ૦ ૨

ઝુડા ઝાડોરે, ઝગમગતાં સહ ઝુવે,
 ડુઃખ દરદી નેધને ઝુવે;
 આ નિરાંતરે, છોડી રચનાં નવ શુવે,
 તેજ તારા મંડળમાં ઝુવે
 ઝૂલ.

વળી જાય ચીંતા સહ મનનીરે,
 એવી સોભાછે આજ દીનનીરે
 ખડુ ખાહર ભરે, ભીન્ન ભીન્ન નીરે,
 ખુબ ખીલતુરે સ્હેર વડોદર ભારી - કહું ૦ ૩

ખેલ કરતાં રે, કંઈક ખેલાડી ન્યારા,
 જવાં ખરતાં આકાસના તારા,
 તે તો લાગેરે સહને દીલથી પ્યારાં,
 વિચારે આ ! શકર માહરાં.

ઝૂલ.

ધાંમ ધુમછે ઠામે ઠામરે,
 જોવા મન ખરચે દામરે;
 આવી લોકો કરે વિશ્રામરે,
 આજુ બાજુનારે ગામથી જોવા કારી - કહું ૦ ૪

તા. ૧૩ મી ને ગુરુવારે.
વડોદરામાં પધારેલાં આપણા નામદાર.
મિન્સ વિકટર.

રાગ—કાફી—હોરીના.

મુજ વિનંતી મીતે હર ધારી, શુણો તમે સ્થાણા નરનારી-ટેક.

ગાયકવાડી ગાજતુ ગુણી, સહેર વડોદરં ભારી;
 મળ પજે સૌ સ પમાં સીધી, સરવે, ને આનંદકારી,
 ખુબી ખુબ લાગછે પ્યારી—મુજ ૦ ૧.

તારીખ ૧૩ ને વાર ગરેહ, દિવસ છે મુલકારી,
 મિન્સ પધાર્યા મિત ધરિને, સુંદર, સાંજ તે સારી;
 થઈ પુર રચનાએ ન્યારી—મુજ ૦ ૨.

સાત કલાકે સોભા મચાવી, તનુજ નજરને તમારો,
 ખાસ ત્રેનમાં પોતે બિરાજી, આનંદ, હૈડે વધારી;
 બુવો માન મોટું પસારી—મુજ ૦ ૩.

ચચલ બાહુર રાવશિયાજી, કરંતાં સર્વે વિચારી,
 પુરાણ છે સહ કામોમાં પોતે, નીતિ, ની છે રાજ દારી;
 કીધું અતિ સેહેર સનગારી—મુજ ૦ ૪.

ચંદ્ર સમાન તેજસ્વીનાં એ, જાણો રૂડાં કારભારી,
 વિકટરને પુર ખુશી દર્શાવી, નજર, નાં થોભે હમારી;
 રાણછોડા રશથી તે ડારી—મુજ ૦ ૫.

મેહરબાન પ્રિય વાંચનાર સાહેબોને જણાવું છું કે, આ ચોપડી
 એક ટુંક બીનાથી, છાપી બાહર પાડીછે—અને થોડા દીવસમાં બીજે
 ભાગ ધણી સારી ગોઠવણથી બધો સાર દાખલ કરી બાહર પાડશું.

એમ. જે. પોસ્ટવાલાની બાહર પાંદડા બુકો

સ્ત્રી અતુરાર્થ યાને અસરલામે રોજતથી
દુઃખમાંમે મોહુજતથી આજક આપનારો બાટક
કી. ૩૧૦—૪—૦ ગોપીચંદરાજનો નવો આપે
રા કી. ૧૨૫૪. રશીલી વારતા ૧ આનો.

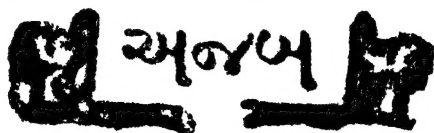
“ હાથવાબુ શીક્ષક ” બાંગ પેહેલો તથા બીજા,
જપાઈ બહાર પડી છે, આ ચોપડી ઘણાએક શીખાઈ
માણસને જાણેગી થઈ પડી છે, અને એની કીમત
ફક્ત દર નકલે ત્રણ આના રાખી છે, માટે હાથવાબુ
શીખાને કંટાલેલા લોકોએ જરૂર ખપમાં લેવી.

“ ફીડલ ગાર્ડ ” આ બુક વગર ઉસતાદે શીખ
બતાની સકિત થરાવે છે. એની કીમત રૂબા રાખવા
ના આવેલી છે.

“ પ્રેમદા પત્ર લેખાવળી ” દરેક સ્ત્રીઓને ઉપયોગી
અને કાગળ લખવાની પુરતી સમજ કીં ૦ ચાર આના
એક અતુર નાર સ્ત્રી શીક્ષણુસાર કીં ૦ ૧ આના
વડોદરામાં પડેલી હડતાલનો ગરબો કી. ૬૫૪
ખોરદે અવશતા દરેક પારસી કુંદુંબોમા ગણ
ના એગ કીં ૦ ૩ ના.

. ખોદાબક્ષ " પ્રેસ; અને "અજબ" ચોક્કીસ
 સસ્તું, સફાઈનંદ અને તાકીદથી કામ આપનારું
 અમારા પ્રેસમાં જે સાફ ખોલે બગલ વીઝરેલી
 ખુશાહીની ચીઠીઓ, હેનખીસો, બહુર
 ખજરો, ચોપાનીઆ વગેરે સાફ સફાઈ
 ભરે, નાનામોટા ટાઈપ, રંગ ખરંગી
 સાફીથી, તરવાર ખેંચેથી અગ્રણ
 તથા ગુજરાતી છપાવવા મોકલશે
 તેમજ સસતેલાવે છાપી આપીશું
 એ ઉપાંત ફ્લીંગ (લાઈન)દાર-
 વાનું તથા ચોપડી કાપવાનું
 કામ ઘણું કીજાયતથી અને
 સફાઈનંદ થાય છે.

માંસિક

ચોપાન્યું.

એ નામનું આગ્રહ મહિનાની ચીઠીથી શોખીલો પ્રગ્ન
 ના હાથમાં ખિરણ પોતાનાં નામના ગુણો બળ
 વી અતિ આનંદ ઉપજવનારું થઈ પડ્યું છે.

વાર્ષિક લવાજમ આંગઉપર રૂ ૦

એમ. જી. પોસ્ટવાલા નાણાવર—મુરત.

